

Vem ansvarar för skador då djuren betar på annans mark?

Till stämman 2015 lämnade Halland in en motion om ansvarsfrågan vid bete på annans mark då djuren ställer till skada. Detta är ingen enkel fråga att svara på, och tillsammans med Anders Råsberg åtog sig Camilla Hansson SNP styrelse, att reda ut den ansvarsfrågan. Vad det gäller andra frågor som skyldigheter och rättigheter som djurägare och fastighetsägare har att hålla sig till, djurägarens ansvar vid trafikolyckor samt praktiska tips på bra stänging, har Anders Råsberg skrivit om i "Stängselboken".

Ofta sker överenskommelsen om bete muntligt och med ganska oklara regler om vem som ansvarar för vad i form av tillsyn, stängets skick och injagande av djur på rymmen. För det mesta fungerar allt bra och djuren håller sig innanför stänget hela sommaren. Men som alltid är det bättre att reda ut ansvarsfrågan innan djuren kommer till betet och något har hänt. Ett skriftligt avtal är alltid bättre än ett muntligt.

I lag om ägofred (1933:269) regleras de skyldigheter och rättigheter som djurägare och fastighetsägare har att hålla sig till. I första paragrafen står att det är djurägarens eller djurhållarens skyldighet att se till att djuren inte kommer ut och ställer till skada. En djurägare kan därför aldrig kräva att varken villaägare eller andra lantbruksföretag ska skydda sin egendom mot löskomna djur genom att sätta upp stängsel. För skador på mark och gröda gäller ett strikt ansvar vilket innebär att oavsett vad som orsakat att djuren kommit ut så ansvarar djurägaren. Lag om ägofred är dock dispositiv vilket innebär att den kan avtalas bort om båda parter är överens.

Idag blir det allt vanligare med olika avtalsformer där djur betar på annans mark. Mark arrenderas, djur "hyrs ut", mark betas mot ersättning eller genom löfte om tillsyn av djuren och/eller hållande av stängsel. Detta gör ansvarsfrågan vid skada mer svårtolkad. I lagen om ägofred står också att det är den som "till underhåll eller nyttjande mottagit hemdjur" som ansvarar för djuren om inget annat är avtalat. Skrivningen "till underhåll eller nyttjande" rymmer en hel del juridiska frågetecken som i ett skarpt läge kan ge upphov till tvister. Att en markägare som får sin mark betad av andras djur också skulle acceptera att ta över det fulla ansvaret för djuren är förmodligen mer än tveksamt. Det kräver under alla förhållanden att vederbörande också är införstådd med detta ansvar.

Numera är det sällan som tvister kring stängsel eller skador som orsakats av djur behandlas i domstol. Men att ställas till ansvar och eventuellt dömas är en sak, ersättning till den skadedrabbade en annan! Idag regleras de flesta skador orsakade av djur genom att djurägaren, markägarens eller bilägarens försäkring ersätter skadan.

I lantbruksförsäkringen ingår ofta en ansvarsförsäkring som i de flesta fall kan utnyttjas för att ersätta de skador som löskomna djur ställt till med. En försäkring ersätter de skador som uppkommit av olyckshändelse eller oaktsamhet. För att försäkringen ska gälla måste dock stängslet vara av "normal beskaffenhet".

Om ett djur är inblandat i en trafikolycka regleras ofta skadan genom att djurägaren ersätts via bilägarens försäkring och skadan på bilen via djurägarens försäkring

Oavsett form av betesdrift är det bäst att jag som djurägare har ansvaret för djuren och har försäkring som täcker de skador djuren kan ställa till med. Samt att det finns ett skriftligt avtal.

Camilla Hansson SNP styrelse

Anders Råsberg stängselexpert och författare till Stängselboken.